

תגמולים למשרתים במילואים

המוסד לביטוח לאומי משלם תגמולים למי שנקראים לשירות מילואים על פי חוק שירות הביטחון או לאימון על פי חוק שירות עבודה לשעת חירום.

המוסד משלם גם הענקות לנערים ונערות עובדים עד גיל 18 שנעדרו מעבודתם עקב השתתפות בחינוך קדם צבאי (בתנאי שהשתתפו בה יומיים רצופים לפחות ושעבדו בשלושת החודשים שקדמו לפעילות 30 ימי עבודה לפחות).

הביטוח הלאומי רשאי, לאחר התייעצות עם הוועדה הציבורית לעניין שירות מילואים, להקצות הענקות לפיתוח שירותי רווחה לטובת משרתים במילואים ובני משפחותיהם.

שיעור התגמול והיקף התשלומים

שיעור התגמול ליום נקבע על פי השכר ברוטו (החייב בדמי ביטוח) של העובד בשלושת החודשים שקדמו ל-1 בחודש שבו חל השירות, חלקי 90 ימים. לצורך החישוב מובאים בחשבון גם דמי אבטלה, דמי פגיעה בעבודה, דמי לידה וכן תגמולים בעבור שירות מילואים אחר אם היה באותה תקופה. סכום המינימום לתשלום – 68% מהסכום הבסיסי¹ מחולק ב-30 (בינואר 2023: 215.17 ש"ח ליום, 6,455 ש"ח לחודש), וסכום המקסימום – 5 פעמים הסכום הבסיסי מחולק ב-30 (בינואר 2023: 1,582.17 ש"ח ליום, 47,465 ש"ח לחודש).

ב-7 באוקטובר 2023 פרצה מלחמת חרבות ברזל ובשל כך חוקקה הוראת שעה להעלאת סכום המינימום מתאריך זה ל-300.61 ש"ח ליום ו-9,018 ש"ח לחודש (95% מהסכום הבסיסי). סכום המקסימום לא השתנה כדי להקל בתקופת המלחמה הוחלט לשנות זמנית את אופן התשלום ולשלם בתחילת כל חודש, ולא בתום תקופת השירות כפי שהיה עד כה. מרבית תגמולי המילואים שולמו אוטומטית ללא צורך בהגשת תביעה.

מימון תגמולי המילואים הינו מתקציב משרד הביטחון ומשולם על ידי המוסד לביטוח לאומי. היקף התשלומים מושפע מאירועים ביטחוניים ולכן נתון לתנודות רבות (לוח 1). ב-2014, עקב מבצע צוק איתן, עלו התשלומים ריאלית ב-22.5% והגיעו לכ-1.4 מיליארד ש"ח, וב-2015 ירדו ב-24%, לכמיליארד ש"ח. מ-2016 עלו התשלומים בהתמדה, וב-2018 הגיעו לכ-1.2 מיליארד ש"ח (עלייה ריאלית של 7.5% לעומת 2017). ב-2019 הם ירדו ב-6% לכ-1.17 מיליארד ש"ח, וב-2020 ירדו עוד, בכ-10%, והגיעו לכמיליארד ש"ח. לאחר הירידה ב-2019 ו-2020 עלו

¹ הסכום הבסיסי: הסכום שלפיו מחושבות מרבית הגמלאות מינואר 2006. סכום זה מתעדכן ב-1 בינואר בכל שנה. למרבית הגמלאות הסכום מתעדכן בשיעור עליית מדד המחירים לצרכן לנובמבר לנובמבר שקדם לו. לסכום הבסיסי תעריפים שונים לגמלאות השונות.

התשלומים ריאלית ב-2021 וב-2022 – ב-25.7% ו-15% בהתאמה, והגיעו ב-2022 לכ-1.6 מיליארד ₪. בשנת 2023 עלו התשלומים משמעותית בשל גיוס נרחב של אנשי המילואים למלחמת חרבות ברזל והעלאת סכום המינימום ליום ל-300.65 ש"ח.

לוח 1: תשלומים למשרתים במילואים (אלפי ש"ח), 2014-2023

שנה	מחירים שוטפים	מחירי 2023	שינוי ריאלי (אחוזים)
2014	1,357,530	1,500,580	22.5
2015	1,021,479	1,136,305	-24.3
2016	1,118,126	1,250,631	10.1
2017	1,137,306	1,269,010	1.5
2018	1,232,404	1,364,116	7.5
2019	1,168,002	1,282,041	-6.0
2020	1,046,107	1,155,021	-9.9
2021	1,334,752	1,452,050	25.7
2022	1,602,260	1,669,691	15.0
2023	6,991,131	6,991,131	319.0

שינויי חקיקה

ביולי 2022 התקבלה בכנסת תקנה א' שלפיה שכיר או עצמאי שהכנסתם עלתה בחודש השירות או בחודשיים שקדמו לו ב-20% לפחות ולמשך 3 חודשים רצופים, יהיו זכאים לתגמולים לפי ההכנסה הגבוהה. השינוי נועד לפצות את משרתי המילואים, שעד כה היו מקבלים את התגמול על פי השכר ברבעון שקדם לשירות המילואים, במידה והיה נמוך יותר. התיקון הוחל למפרע מ-1 בינואר 2022 והביטוח הלאומי יצא במסע פרסום לציבור הרחב.

באוקטובר 2023 התקבלה הוראת שעה ולפיה הועלה סכום המינימום לתשלום למשרתי מילואים מ-7.10.23 עד 31.12.23, מ-68% מהסכום הבסיסי מחולק ל-30 (215.17 ש"ח ליום) ל-95% מהסכום הבסיסי מחולק ל-30 (300.61 ש"ח ליום).

השתתפות במיזם סל הרווחה

הביטוח הלאומי משתתף במיזם סל הרווחה של צה"ל, שנועד להגביר את הלכידות החברתית ולהעמיק את ההזדהות והאהדה כלפי המשרתים במילואים. המיזם מופעל בידי אגף כוח אדם בצה"ל (אכ"א פרט), ובמסגרתו מתקיימים פעילויות נופש, ערבי יחידה, ערבי הוקרה ופעילויות גיבוש אחרות. סך ההענקות לא יעלה על 0.5% מאומדן הסכום השנתי הכולל של תגמולי המילואים המשולמים לפי החוק. התקציב כולו לענף זה ממומן בידי משרד האוצר במסגרת תקציב הביטחון. המוסד משתתף במיזם משנת 1999.

תגמולים למשרתים במילואים

ב-2020 היה היקף ההוצאה על המיזם 5.18 מיליון ש"ח, וב-2021 גדלה ההוצאה בכ-25% לכ-6.5 מיליון ש"ח (לוח 2). ב-2022 וב-2023 לא הוקמה ועדה המאשרת את התקציב ולא הועבר כל סכום למיזם בשנה זו.

לוח 2: השתתפות המוסד במיזם סל הרווחה (מיליוני ש"ח, מחירים שוטפים) 2023-2014

שנה	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
סכום ההוצאה	6.5	6.5	6.5	5.5	6	6.1	5.2	6.5	0	0